

Τ Η Ε ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ ΚΗΛΗΔΟΝΗΣ FUCKING FIFTIES

Από τον Γιάννη Νένε

Μάλιστα! Ο Λουκιανός! Βέβαια, ο Λουκιανός δεν σχεδιάζει κόμικς, ούτε είναι γραφίστας ή σκιτσογράφος ή animator. Αρχιτέκτονας μόνο υπήρξε ο άνθρωπος, και αυτό για λίγο. Αλλά τα τραγούδια του, εκτός από την σαφή αναφορά τους στα κόμικς (θυμηθείτε τον «Φτωχό και μόνο κάου-μπού»,

καθώς και τον «Ύμνο των μαύρων σκυλιών» – από τον τελευταίο του δίσκο «Τραγούδια για κακά παιδιά» – όπου αναφωνεί, με μια ενθουσιασμένη παρέα να επικροτεί από το βάθος του στούντιο, «... στα κόμικς λέμε ναι!»), τα τραγούδια του, λοιπόν, διαθέτουν μια περιρρέουσα ατμόσφαιρα ρομαντικής

τρέλας και τσαχπινιάς, μια πεισματική εμμονή στους ήχους, τις εικόνες και τις καταστάσεις της δεκαετίας του '50 (the fucking fifties, όπως λέει) που είναι ταυτόσημη με των κόμικς. Το χιούμορ του Λουκιανού είναι «κόμικ», η επαφή του Λουκιανού με τον κόσμο είναι «κόμικ» και, τελικά, ποιός άλ-

λος ύμνησε τόσο το φιλμ-νουάρ, έτσι όπως βιώθηκε στην Ελλάδα; Και με τρόπο τόσο άμεσα «λαϊκό», όπως, ας πούμε, αυτόν της μικρής «επανάστασης» που είχε υπονοηθεί με την συναυλία της Βουλιγαμένης;

Αν θέλουμε να πιστεύουμε ότι τα κόμικς είναι αγαπητά στους νέους ή στους αιώνια νέους, ο Λουκιανός Κηλαηδόνης γράφει τραγούδια γι' αυτούς.

Γ.Ν.: Λοιπόν, Λουκιανέ, πες μου λίγο για την προσωπική σου σχέση με τα κόμικς.

Λ.Κ.: Ήρθα σε επαφή με τα κόμικς, όπως πολλοί άνθρωποι της γενιάς μου φαντάζομαι, με τα Κλασικά Εικονογραφημένα, στις αρχές της δεκαετίας του '50 περίπου. Τα πρώτα Μίκυ-Μάους...

Γ.Ν.: Την Μικρή Λουλού την διάβαζες;

Λ.Κ.: Όχι, εγώ διάβαζα κυρίως Μίκυ-Μάους, αυτό στο μεγάλο σχήμα, και συνέχισα και μετά που έγινε μικρό σχήμα. Ποτέ δεν έκοψα επαφή με το Μίκυ-Μάους. Υπάρχει ένα κενό, τότε που μπήκα στην Αρχιτεκτονική της Θεσσαλονίκης, κάπου στα '62, '63. Τότε έχασα κάπως την επαφή μου με αυτά και την ξαναβρήκα στα τελευταία χρόνια του Πολυτεχνείου, με την ΚΟΛΟΥΜΠΡΑ. Χωρίς να έχω αφήσει τα Μίκυ-Μάους. Αυτά που δεν διάβασα ποτέ είναι κάτι Τιραμόλα και τέτοια – είναι κάπως πιο καινούρια...

Γ.Ν.: Υπάρχει, βέβαια, μία διάσταση μεταξύ των Μίκυ-Μάους και της Κολούμπρας. Αυτό το άλλο στυλ της Κολούμπρας... είχες ξαναέρθει σε επαφή μαζί του;

Λ.Κ.: Όχι, όχι. Εκεί πρωτογνωρίζω το κόμικ αυτού του είδους. Το είδα με μεγάλη συμπάθεια και συνέχισα με όλα τα υπόλοιπα, αφού έκλεισε η Κολούμπρα, Μαμούθ, μ' εσάς, Παρά Πέντε...

Γ.Ν.: Αυτά τα «σύγχρονα» κόμικς, σε επηρέασαν καθόλου στην προσωπική σου ζωή;

Λ.Κ.: Όχι, ήμουνα πια αρκετά μεγάλος για να με επηρεάσουν. Αλλά, εκτιμώ πολύ αυτή την ιστορία, δηλαδή δεν την θεωρώ συμπληρωματική, την θεωρώ αυτούσια και εκτιμώ πολύ αυτούς που κάνουν κόμικς. Γουστάρω τα οράματά τους, ο καθένας έχει έναν κόσμο και, γενικά, την θεωρώ συγκροτημένη, σύγχρονη και αυτοτελή μορφή έκφρασης.

Γ.Ν.: Ξεχωρίζεις συγκεκριμένους σχεδιαστές;

Λ.Κ.: Ναι, βέβαια. Γουστάρω τους Allan, Reiser, Wolinski...

Γ.Ν.: Αυτή η οπτική του σύγχρονου κόμικ που, ίσως, θγάνει τελικά, σε επηρέασε καθόλου στις εμπνεύσεις σου;

Λ.Κ.: Κοίταξε να δεις, πολλές φορές στα τραγούδια μου διατηρώ ένα στάδιο προετοιμασίας, δηλαδή βλέπω ένα γεγονός, κάπως όπως το βλέπει ένας που κάνει μια ιστορία. Δηλαδή σε κοντινά πάντα, σε καρδέκια... ένα ντεκουπάζ, ας πούμε, αυτό που κάνει το κόμικ. Σίγουρα δουλεύω έτσι και το σκέφτομαι. Ένα γεγονός που θέλω να περιγράψω θα το δω από κοντά, από μακριά, από πάνω... κατάλαβες, έτσι.

Γ.Ν.: Είχε γραφτεί παλιότερα – και, μάλιστα, ήταν μετά την Βουλιγαμένη – ότι εκφοβίζεις τα όνειρα και τις πλάκες αυτών που είναι τώρα έφηβοι, αλλά και αυτών που έχουνε φύγει από την εφηβεία. Κατ' αρχάς, πες μου αν το δέχεσαι αυτό το πράγμα...

Λ.Κ.: Ναι, ναι, το δέχομαι. Το βλέπω στην πράξη δηλαδή...

Γ.Ν.: Συνδυάζεται καθόλου με τα κόμικς κάτι τέτοιο;

Λ.Κ.: Σίγουρα τα κόμικς δεν είναι άσχετα με όλη αυτή την ιστορία, με την έννοια ότι μιλάνε μια σύγχρονη γλώσσα, έχουνε μια σύγχρονη οπτική, ένα χιούμορ το οποίο μου πάει, κάπου με διαμορφώνει βαθύτερα και, αν θες, αυτό το χιούμορ κάπου απελευθερώνει, είναι πιο ελεύθερο σε σχέση με παλιότερα κλισέ. Είναι μια διεθνής γλώσσα, μια καινούρια γλώσσα που διαμορφώνεται με μια αίσθηση ελευθερίας, ας πούμε. Αυτό με αγγίζει και, σίγουρα, υπάρχει κάπου μέσα στα τραγούδια μου, κρυμμένο. Δεν μπορεί να μην υπάρχει δηλαδή.

Όσο για τον κόσμο, αυτόν που λες ότι εκφράζω, τους τωρινούς εφήβους και κάποια παιδιά που πέρασαν την εφηβεία τους, αυτούς που ζήσαν τη δεκαετία του '50, ας πούμε, τη γενιά τη δικιά μου δηλαδή, νομίζω ότι αυτό οφείλεται σε ένα ανακάτεμα διαφόρων στοιχείων που κάνω εγώ. Αυτό το είδος που κάνω είναι πολύ μπαστάρδο, δεν έχει καμία ταυτότητα, ούτε είναι αμιγές, δεν έρχεται από κάποια συγκεκριμένη πηγή. Είναι ένα κράμα πραγμάτων που άκουσε και αγάπησα και με διαμόρφωσαν όπου, ενώ κρετάρω όλες μου τις μουσικές καταγωγές που βρίσκονται στο '40 - '50, στα παιδικά μου χρόνια και την εφηβεία μου δηλαδή, είμαι ανοιχτός σ' αυτά που συμβαίνουν και το

βάζω μέσα στα τραγούδια μου, τα παίρνω μαζί μου στην πορεία μου, χωρίς να κάνω «καραγκιοζιλίκια», ας πούμε. Όχι αυτό είναι της μόδας, άρα θα το βάλω και εγώ, σώνει και καλά! Βάζω ό,τι πραγματικά περνάει από μένα. Αργά και αργά, ορισμένα σύγχρονα στοιχεία μόνο, όσα πραγματικά μ' αγγίζουν. Και επειδή τα πράγματα χρειάζονται κάποιο χρόνο για να φιλτραριστούν και να περάσουν μέσα σου, τα αφομοιώνω και εγώ μετά από κάποιο χρόνο. Το συνθεσάιζερ, δηλαδή, που αρχίζει να χρησιμοποιείται στα γκρουπ το '60 τόσο... Γ.Ν.: ... '65...

Λ.Κ.: Ναι, κάπου εκεί... εγώ το βάζω το '74 κάπου, όταν είδα ότι τόσο μπορώ να βάλω και να είναι αληθινό.

Γ.Ν.: Υποθέτω ότι θα βλέπεις και πολύ σινεμά, έτσι; Φιλμ νουάρ, όλα αυτά...

Λ.Κ.: Αυτά τα έχω δει... τι να σου πω! Κατά κόρον! Γ.Ν.: Αυτά τα ασπρόμαυρα κόμικς που έχουν σαφείς αναφορές στα φιλμ νουάρ, πως τα βλέπεις;

Λ.Κ.: Πολύ τα γουστάρω! Νομίζω ότι και αυτοί που τα φτιάχνουνε είναι κολλημένοι κάπου εκεί, στο '50. Ειδικά ο Bernet που κάνει τον TORPEDO. Αυτά ασκούν επάνω μου την ίδια μαγεία που ασκούσαν τότε οι ταινίες και τώρα δεν ασκούν πια.

Γ.Ν.: Αυτές τις ταινίες, τώρα, πως τις αντιμετωπίζεις; Εάν τύχει να δεις κάποια, την αντιμετωπίζεις σαν μουσικό είδος...

Λ.Κ.: Να σου πω τι συμβαίνει με αυτές τις ταινίες: ό,τι συμβαίνει και με τα πράγματα που έχω καταγράψει με τα τραγούδια μου. Έχει τελειώσει η ιστορία μαζί τους. Ούτε τις υποτιμώ, ούτε σαν μουσικό είδος τις βλέπω, απλά έχουν τελειώσει. Τα θερινά σινεμά και η γοητεία που ασκούσαν επάνω μου, τελείωσε γράφοντας το τραγούδι. Και κάθε φορά που γράφω για ένα θέμα που αγαπώ, ξέρω ότι μετά θα το χάσω!

Γ.Ν.: Αλήθεια, ε;
Λ.Κ.: Βέβαια! Πάει, πέρασε στους άλλους πια. Έγινε τραγούδι, τελείωσε.

Γ.Ν.: Μήπως αυτό παίζει κάποτε ρόλο ανασταλτικό στο να πεις κάτι που αγαπάς πολύ;

Λ.Κ.: Όχι! Θα το πω και ας το χάσω!

Γ.Ν.: Μπορώ να νιώσω ότι δεν υπάρχει απόσταση μεταξύ του κοινού και του Κηλαηδόνη. Ίσως, ο Κηλαηδόνης να είναι και ένας από το κοινό. Μήπως, λοιπόν, δίνοντας στο κοινό κάτι πολύ δικό σου, δεν το χάνεις, αλλά απλά το «λες»;

Λ.Κ.: Όταν λέω ότι το χάνω, εννοώ ότι δεν ξαναθαύναμαι την ίδια συγκίνηση πηγαίνοντας σε ένα καλοκαιρινό σινεμά, ας πούμε. Κατάλαβες; Τό 'χω ήδη περιγράψει, είναι μια τελειωμένη ιστορία. Γ.Ν.: Πες μου λίγο για τον Λούκυ-Λουκ. Πως τον αντιμετωπίζεις σαν ήρωα;

Λ.Κ.: Νομίζω ότι είναι πολύ σωστά σχεδιασμένος σαν φιγούρα: με την έννοια ότι έχει αυτό το απόμακρο που είχανε οι ήρωες του γουέστερν. Αγαπούσα πολύ το γουέστερν μαζί με τα αστυνομικά. Άλλωστε αυτό ήταν το είδος με το οποίο μεγάλωσαμε. Τα αγόρια εκείνη την εποχή έβλε-

παν αστυνομικά και γουέστερν και κάπου κάπου πολεμικά (γιατί ακόμα υπήρχαν οι απόηχοι του πολέμου) πειρατικά και τέτοια. Τα βασικά, όμως, ήταν τα γουέστερν και τα αστυνομικά. Ο Μορίς κι ο Γκοσινύ, λοιπόν, ξέρουν πολύ καλά τα γουέστερν είναι πολύ σωστά σχεδιασμένα όλα, οι λεπτομέρειες, τα σκηνικά... Υπάρχει και αυτό το απόμακρο του Φαρ Ουέστ, πάντα κάποιος ερχότανε, καθάρριζε μια ιστορία και χανότανε ξανά... Οι φοβεροί ήρωες!...

Γ.Ν.: Πως, όμως, συνδύασες τον Λούκυ Λουκ με έναν σύγχρονο ήρωα; Βέβαια, είναι και ο συνδυασμός των ονομάτων: Λούκυ Λουκ - Λουκιανός, έτσι; (γέλια) Αλλά, πιστεύω ότι ο σημερινός ήρωας, αντί για Ντόλυ θα έχει μια μηχανή να φεύγει...

Λ.Κ.: Να σου πω. Κάπου εκεί έχει παίξει ρόλο και το σινεμά, πάντα ένιωθα πολύ κοντά μου το Γουέστ, θα 'θελα να είχα ζήσει εκείνη την εποχή...

Μια περίεργη ταύτιση με την μυθολογία αυτή... μου πάει πολύ. Πάντα με γοητεύει εκείνη η τελευταία λεζάντα που έμπαινε στο τέλος κάθε ιστορίας, εκείνες οι νοτίτσες που τραγουδούσε, το ηλιοθασίλεμα... Κάποτε σκέφτηκα πως μπορεί να είναι η μουσική αυτού του τραγουδιού που τραγουδάει ο Λούκυ Λουκ. Από 'κει είχα το ερέθισμα. Και επειδή, όπως και όλοι μας, έτσι και εγώ έχω τελειώσει κάποιες δουλειές και έχω φύγει, ξέρω αυτή την γλυκόπικρη γεύση του ότι αφήνω κάτι πίσω μου.

Γ.Ν.: Σωστά. Όλοι αφήνουμε πίσω μας κάτι και κάποιους. Άλλωστε οι δημιουργικές ενασχολήσεις προϋποθέτουν και στενή σχέση και συνεργασία μεταξύ των συνεργατών.

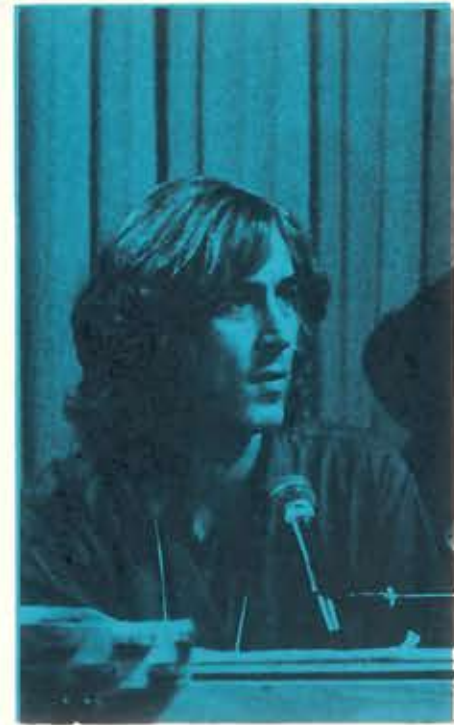
Λ.Κ.: Βέβαια! Στο θέατρο, ας πούμε, έρχομαι πολύ κοντά σε όλους τους συντελεστές μιας παράστασης μέχρι να γράψω την μουσική.

Γ.Ν.: Έχεις προσπαθήσει ή έχεις σχεδιάσει ποτέ κάποια σκιτσάκια; Κάποιο κόμικ;

Λ.Κ.: Όχι! Θα το 'θελα, αν μπορούσα να τό 'κανα καλά, να το είχα ξεκινήσει από μικρή ηλικία ώστε να μπορούσα να βελτιωθώ και να αποκτήσω την άνεση που χρειάζεται.

Γ.Ν.: Θα μπορούσαν τα τραγούδια σου να χαρακτηριστούν «μουσικά κόμικς»;

Λ.Κ.: Θα μπορούσαν, γιατί πάντα στα τραγούδια μου, ή στα περισσότερα τουλάχιστον, υπάρχει αρχή, μέση και τέλος, υπάρχει λίγο πολύ μια συγκεκριμένη ιστορία. Δεν είναι - έτσι - γενικότητες. Για παράδειγμα, στο «Ψυχραϊμία παιδιά» υπάρχει ένα τραγούδι που λέγεται «Η Παρέα» όπου λέω «Σήμερα, όπως κάθε βράδυ, είπα στους δικούς μου γεία / και έφυγα μες το σκοτάδι να συναντήσω τα παιδιά / ήταν όλοι μαζεμένοι και γελούσαν από χτες / που 'γινε ξανά ληστεία και την κοπνήσαν οι ληστές...». Μετά «θαίνουμε θόλτα, πάνε σινεμά - παλιά έπαιζε καράτε τώρα παίζει πορνό - μια περιπλάνηση, ξέρεις. Μετά πάνε σε πιτσερία και χωρίζουνε το βράδυ ε, και λέει έτσι γλεντώ φίλοι μου κι εγώ. Δεν θα μπορούσε αυτό να είναι μια ιστορία.

Γ.Ν.: Σίγουρα. Έχει μια οπτική καθαρά «κομική». Νομίζω και κάποιο άλλο τραγούδι σου, που δεν θυμάμαι τον τίτλο του τώρα, θα μπορούσε να είναι «κόμικ» – είναι αυτό, που δεν έχει βέβαια δομή ιστορίας, αλλά είναι πολύ αφηρημένο και τραγουδάς μόνο αναφέροντας διάφορα χρώματα. Δεν συμφωνείς;

Λ.Κ.: Ναι, βέβαια.

Γ.Ν.: Τώρα, θα ήθελα να μου πεις αν έχεις βρει αναφορές κόμικ στην θεατρική επιθεώρηση, ένα είδος σαφώς «κωμικό» και για το οποίο έχεις γράψει πολλές φορές μουσική.

Λ.Κ.: Κοίταξε, και να ήθελα εγώ να το δω έτσι, δεν το βλέπουν οι συγγραφείς που γράφουν επιθεώρηση. Αυτοί σχολιάζουν μια τρέχουσα επικαιρότητα και με έναν τρόπο που έχει άλλες πηγές.

Γ.Ν.: Τα νούμερα της επιθεώρησης, όμως, έχουν μια δομή που βασίζεται σε έναν πυκνό διάλογο, σε γρήγορα εναλλασσόμενες στάκες που θγάζουν γέλιο και αυτό μου θυμίζει το κόμικ-στριπ. Ένα κόμικ που εξαντλείται σε δύο-τρια στριπ και μετά, ακολουθεί ένα άλλο κόμικ - νούμερο με την ίδια μορφή. Καλά, όμως... Πες μου σε ποιο κόμικ, εαν μεταφερόταν στον κινηματογράφο ή στο θέατρο, θα ήθελες να κάνεις την μουσική. Γιατί έχουν μεταφερθεί κόμικ στο θέατρο.

Λ.Κ.: Λες αυτό που κάνουν αυτά τα παιδιά της ομάδας «Στο Βάθος Μύθος»;

Γ.Ν.: Ναι, το καλοκαίρι.

Λ.Κ.: Και που το συνεχίζουν κάπου στο Κολωνάκι. Δεν πήγα να τους δω παρόλο που πολλοί είναι φίλοι μου – ο Γιάννης ο Μποστάντζηδης και άλλοι.

Γ.Ν.: Ήταν πολύ καλή παράσταση.

Λ.Κ.: Εσύ λες γι' αυτή τη δουλειά ή έχει γίνει κάτι παρόμοιο και έξω;

Γ.Ν.: Απ' ό,τι ξέρω, έχει μεταφερθεί στο θέατρο και ο Copri, στη Γαλλία, και μάλιστα, με επιτυχία. Λ.Κ.: Κοίταξε, νομίζω ότι θα μπορούσα να κάνω κάτι τέτοιο και μάλιστα πάρα πολύ καλά. Μιλάμε για κωμικά κείμενα, έτσι; Έχω ένα «χάρισμα», να υπηρετώ καλά το κείμενο. Τα τραγούδια που γράφω τα τελευταία χρόνια, όμως, είναι γραμμένα αντίστροφα. Πρώτα γράφω τη μουσική και μετά περνάω τα λόγια. Βρίσκω τι μπορεί να λείει αυτή η μουσική και μετά βάζω τα ανάλογα λόγια. Υπηρετώ, λοιπόν, καλά το κείμενο. Επίσης, κατά καιρούς, για δικούς μου λόγους – προσπαθώ να θυμηθώ που το έχω κάνει – για δυο διαφορετικούς ήρωες, φτιάχνω για τον καθένα μια μουσική ταυτότητα. Δηλαδή, ο καθένας μιλάει με ξεχωριστούς ρυθμούς και ύφος. Κατά συνέπεια, αν είχα να κάνω ένα κόμικ, θα το αντιμετώπιζα κάπως έτσι: θα έφτιαχνα τους αντίστοιχους μουσικούς χαρακτήρες και ο καθένας θα μιλούσε ανάλογα. Κατάλαβες;

Γ.Ν.: Μάλιστα. Τη μουσική που γράφεις για το θέατρο, πως τη δουλεύεις;

Λ.Κ.: Συνήθως, βαριέμαι να διαβάσω το έργο και λέω να μου δώσουν τους στίχους. Εάν τα τραγούδια, οι στίχοι, είναι συνεπείς ως προς το έργο, εγώ θα την βρω αυτή την συνέπεια. Κάποια στιγμή, όμως, βλέποντας τις πρόβες αναγκαστικά μπλέκομαι και με το υπόλοιπο έργο.

Γ.Ν.: Για ποιο είδος κόμικ θα ήθελες να γράψεις μουσική;

Λ.Κ.: Γι' αυτά του στυλ φιλμ-νουάρ, TORPEDO, ξέρεις. Όλη αυτή η ατμόσφαιρα – μπαρ, συναντήσεις σε σκοτεινούς χώρους και λοιπά – ταιριάζει πολύ στον δίσκο μου το «Μέντια Λουζ», το ξέρεις;

Γ.Ν.: Βεβαίως το ξέρω.

Λ.Κ.: Αυτή είναι, λοιπόν, μουσική για τέτοια κόμικ. Επειδή δεν μου δόθηκε ποτέ η ευκαιρία να κάνω μουσική για φιλμ νουάρ, έκανα αυτό τον δίσκο.

Γ.Ν.: Έχεις φανταστεί ποτέ οπτικά τους ήρωες διαφόρων τραγουδιών σου; Αν και είναι πολύ πιθανό να βάζεις στη θέση τους τον εαυτό σου, έτσι; (γέλια)

Λ.Κ.: Ναι, αρκετούς από αυτούς. Έχω ένα τραγούδακι στον καινούργιο δίσκο, το «Μασάω τοίχλα», στο οποίο έχω πολύ έντονα στο μυαλό μου μια τέτοια φασούλα. Επίσης του κάμικαζι, του παιδιού με την μηχανή... Όλα αυτά, όμως, με κάποια υπερβολή, λίγο γκροτέσκα.

Γ.Ν.: Τώρα, θα αντιστρέψω μια προηγούμενη ερώτηση. Ποιο στυλ σκίτσου νομίζεις ότι θα ταιριάζει καλύτερα στην μουσική σου;

Λ.Κ.: Σίγουρα, απ' ό,τι έχω δει μέχρι τώρα, ο σχεδιαστής που μου πάει πιο πολύ είναι ο Manara. Το καθαρό, το συγκεκριμένο, το λίγο παραμυθένιο και όλα του ωραία! Οι γυναίκες πολύ ωραίες, οι χώροι...

Γ.Ν.: Μου φαίνεται ότι οι ηρωίδες του Manara θα μπορούσαν να είναι και ηρωίδες του Λουκιανού. Αυτές οι αγριογκόμενες...

Λ.Κ.: Ναι, ναι! Σεξουλιάρες και κούκλες! (γέλια)